

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/4/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8124205148
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hirková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8124205148.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marianny Hirkovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Jany Jančíkovej v spore žalobcov: 1/ A. B. C., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt D. E. XXXX/XX, XXX XX F., 2/ G. C., nar. X.XX.XXXX, trvalý pobyt H. XXXX/X, XXX XX F., I. J., 3/ mal. D. C., nar. X.X.XXXX, trvalý pobyt H. XXXX/X, XXX XX F., I. J., 4/ mal. E. C., nar. X.X.XXXX, trvalý pobyt H. XXXX/X, XXX XX F., I. J., maloletí žalobcovia v 3. a 4. rade zastúpení zákonným zástupcom žalobcom v 2. rade, 5/ K. F., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt B. F. XXXX/XX, XXX XX F., 6/ D. F., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt B. F. XXXX/XX, XXX XX F., 7/ D. D., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt I. XXX/XX, XXX XX F., 8/ L. I., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt C. XXX/XX, XXX XX M. N., 9/ F. I., nar. X.X.XXXX, trvalý pobyt C. XXX/XX, XXX XX M. N., 10/ D. D., nar. X.XX.XXXX, trvalý pobyt D. E. XXXX/XX, XXX XX F., všetci žalobcovia zastúpení: O. & F. B. P., C., IČO: XX XXX XXX, so sídlom E. C. Q. XX/XX, XXX XX F., proti žalovanému: Allianz – Slovenská poisťovňa, a.s., IČO: 00 151 700, so sídlom Pribinova 19, 811 09 Bratislava, o zaplatenie 159 000 eur, o odvolaní žalobcov v 3. a 4. rade a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 18C/6/2024-113 zo dňa 14.04.2025 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 18C/6/2024-124 zo dňa 23.04.2025, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výrokoch I., III., V., VI. a VIII.

Zrušuje rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výrokoch II., IV., VII., IX., X. a XI. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom v spojení s dopĺňacím rozsudkom rozhodol:

„I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu vo výške 10 000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu vo výške 3 000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni v 5. rade sumu vo výške 3 000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

IV. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni v 6. rade sumu vo výške 1 500 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

V. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni v 7. rade sumu vo výške 3 000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

VI. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni v 8. rade sumu vo výške 3 000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

VII. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi v 9. rade sumu vo výške 1 500 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

VIII. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi v 10. rade sumu vo výške 9 000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

IX. Konanie o žalobe žalobcov v 3. a 4. rade z a s t a v u j e.

X. Žalobcom v 1. a 2. rade a 5. až 10. rade sa voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania, a to z prísúdenej sumy v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

XI. Žalovanej náhradu trov konania voči žalobcom v 3. a 4. rade n e p r i z n á v a.

XII. V prevyšujúcej časti žalobu zamietam.

2. Zistený skutkový stav právne posúdil podľa § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 16, § 116, § 415, § 420 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 193 Civilného sporového poriadku, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3. Prv než sa začal zaoberať vecnou stránkou veci, skúmal procesné podmienky, t.j. podmienky, za ktorých môže vo veci konať. Maloletí žalobcovia v 3. a 4. rade majú obvyklý pobyt v Českej republike, teda rozhodným právom vo veciach týkajúcich sa výkonu rodičovských práv a povinností (kam patrí aj správa majetku maloletých osôb – a teda schválenie právneho úkonu podania žaloby za maloletých) je právny poriadok Českej republiky. Judikatúra v tejto otázke v rámci českej právnej úpravy je jednotná. Poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1162/23 zo dňa 10.12.2024. Vzhľadom k tomu, že dal procesný priestor žalobcom (lehota 3 mesiacov), aby odstránili nedostatok podmienky konania (predložili právoplatný rozsudok súdu o schválení právneho úkonu – podania žaloby), tieto nedostatok neodstránili s poukazom na odlišný právny názor, nezostávalo nič len konanie o žalobe maloletých žalobcov v 3. a 4. rade zastaviť (§ 161 ods. 1 až 3 CSP).

4. Nebolo žiadneho sporu v otázke, že v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním K. M. R. pri dopravnej nehode došlo k úmrtiu nebohej D. D.. Nespornou bola rovnako skutočnosť, že K. M. R. bol za svoje protiprávne konanie právoplatne odsúdený za prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona v trestnom konaní. Napokon nebol spor ani v otázke, že K. M. R. mal u žalovaného uzatvorené povinné zmluvné poistenie. Žalovaný spíňa podmienku pasívnej vecnej legitímácie v tomto spore, a to podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (porov. rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci Haasová). Neboli pochybnosti, že všetci žalobcovia boli rodinnými príslušníkmi nebohej.

5. K otázke, komu patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/265/2009 z 17.2.2011 okrem formulácie všeobecných kritérií naznačil, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy patrí len najbližším príbuzným, manželovi a deťom, a ak ich niet, rodičom. Na druhej strane však Najvyšším súdom Slovenskej republiky formulované všeobecné kritéria vedú k tomu, že okruh oprávnených osôb možno rozšíriť a náhradu nemajetkovej ujmy priznať i v širšom, bližšie nekonkretizovanom okruhu príbuzných osôb. Je vecou úvahy súdu, akého okruhu osôb sa má vyššie uvedené odškodnenie týkať. Aj z judikatúry možno vysledovať, že by to mali byť iba osoby, ktoré boli so zomrelým pred jeho smrťou vo veľmi úzkych rodinných, ekonomických a spoločenských väzbách. Medzi také osoby v závislosti od konkrétnych okolností spočívajúcich na vzťahových väzbách, forme spolunažívania a zdieľania súkromia v tej-ktorej rodine, ktoré treba naozaj citlivo posúdiť, môžu patriť

aj súrodenci, starí rodičia, vnúčatá alebo iná blízka osoba zomrelého (porov. rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 32C/69/2019 z 26.11.2021).

6. Súd musí skúmať, či bolo tomu ktorému žalobcovi úmrtím blízkej osoby skutočne zasiahnuté do jeho osobnostného práva. Ustálilo sa, že strata blízkej osoby spôsobuje definitívne pretrhnutie citových väzieb v najbližších medziľudských vzťahoch, čím pozostalá osoba prišla o možnosť tieto vzťahy ďalej rozvíjať. Práve strata týchto väzieb a vzťahov sa v zmysle domácej a tiež staršej českej judikatúry považuje za zásah do práva na rodinný život ako integrálnej súčasti súkromného života chráneného ustanoveniami o ochrane osobnosti. Vzťahy, ktoré boli náhle pretrhnuté a ktorých prežívaním sekundárna obeť realizovala svoje osobnostné právo, museli pre osobu pozostalého spadať do jej intímnej sféry, do jej súkromia v tom zmysle, že vzťah s týmto človekom dovoľoval jej osobnosť rozvíjať, formovať ju a obdobne intenzívnym spôsobom umožňoval jej seberealizáciu. Citové väzby a vzťahy s inými ľuďmi tvoria centrálny obsah ľudského života ako takého a výrazne participujú na kreovaní základných čŕt a charakteru každého jednotlivca. Zásah do tohto okruhu špecifických medziľudských vzťahov spôsobujúci smrť blízkeho je súčasne zásahom do práva usporiadať si vlastný život podľa svojich predstáv, do spoločných životných plánov a spravidla výrazne zasiahne tiež do skladby a fungovania aj ostatných blízkych vzťahov pozostalej obeť. Nie pocity bolesti a smútku, ale strádanie a pretrhnutie rodinných a podobných medziľudských väzieb podieľajúcich sa na rozvíjaní a realizácii osobnosti sa kompenzujú finančnou satisfakciou; emocionálne prežívanie, citová bolesť a smútok sú iba prejavmi tohto zásahu a ako také nie sú kompenzovateľné, kým nie je preukázaný zásah do osobnostného práva (porov. rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C 2/2024 z 3.6.2024).

7. Pokiaľ ide o okruh žalobcov, dospel k záveru, že všetci žalobcovia sú aktívne vecne legitimovanými v tomto spore, pretože u každého z nich došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv, nakoľko spĺňajú istú formu bližšieho, užšieho vzťahu k zosnulej odôvodňujúcu priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, teda základ nároku je u žalobcov v 1. a 2. rade a 5. až 10. rade daný, keďže úmrtie nebohej D. D. spôsobilo žalobcom isté otrasy v spôsobe života a v citovej rovnováhe.

8. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 265/2009 z 17.2.2011).

9. Jednotné právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby je zabezpečované radom čiastkových prostriedkov, na ktoré sa možno pozerat' relativne úplne samostatne. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relativne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 265/2009 z 17.2.2011).

Ohľadom výšky nemajetkovej ujmy poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/87/2023.

10. Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 2844/14 sformuloval kritériá pre určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Za okolnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane poškodeného, sú považované najmä: a) intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady je kľúčová najmä kvalita vzájomného vzťahu osôb narušená neoprávneným zásahom, psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, často prerastajúca do duševného ochorenia. Pri zohľadnení veku zomrelého sa odlišuje nakoľko je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi, alebo strata osoby v dôchodkovom veku jej vnúčatami. Dôležitú úlohu má aj pocit zodpovednosti rodiča za svoje deti. Strata osoby, na ktorej je pozostalý existenčne závislý sa prejaví aj vo sfére osobnostného prežívania. Iná forma satisfakcie než peňažná (napr. ospravedlnenie škodcu) nemôže byť sama o sebe dostačujúca, jej poskytnutie a následné posúdenie jej významu však môže mať za následok zníženie peňažnej náhrady. Za okolnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane pôvodcu zásahu (škodcu, žalovaného) za predpokladu, ak majú zároveň vplyv na vnímanie ujmy oprávnenými osobami sú považované najmä: a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery, d) miera zavinenia škodcu eventuálne miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Postoj škodcu môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými, ústretové správanie, ospravedlnenie alebo prejavená ľútosť škodcu môžu zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť môže ujmu pozostalých osôb ešte prehĺbiť.

11. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017 plynie, že pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Preto poukázal na rozhodnutia: rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/38/2022, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/31/2020, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/438/2016, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/156/2016.

12. Žalobkyňa v 1. rade bola dcérou nebohej, žalobca v 2. rade jej zaťom, žalobkyňa v 5. rade sestrou nebohej, žalobkyňa v 6. rade neterou nebohej, žalobkyne v 7. a 8. rade sestry nebohej, žalobca v 9. rade švagor nebohej a žalobca v 10. rade synom nebohej. V čase nehody mala nebohá nedožitych 74 rokov. Žalobkyňa v 1. rade mala v čase nehody 43 rokov, žalobca v 2. rade 39 rokov, žalobkyňa v 5. rade 68 rokov, žalobkyňa v 6. rade 40 rokov, žalobkyňa v 7. rade 69 rokov, žalobkyňa v 8. rade 76 rokov, žalobca v 9. rade 75 rokov a žalobca v 10. rade 47 rokov. Z vykonaného dokazovania mal výpovedami žalobcov za preukázané, že rodinný vzťah medzi nimi a nebohou bol nadštandardný, keďže sa žalobcovia s nebohou pravidelne kontaktovali, pomáhali si navzájom, mali spoločné záujmy a boli na seba silno naviazaní.

13. Vzťah nebohej s dcérou - žalobkyňou bol výnimočný, nakoľko aj potom, čo dcéra odišla zo spoločnej domácnosti, vydala sa a žila v Českej republike, boli v dennodennom pravidelnom kontakte (telefonickom, predovšetkým videohovory) a vzájomne si pomáhali, trávili spolu dovolenkový čas, pričom nebohá pomáhala žalobkyňi aj v prípadoch, keď bola nevyhnutná opatera o vnúčatá, či už v dôsledku ich choroby, či prázdnin. S poukazom na uvedené bol aj vzťah nebohej so zaťom pozitívny, keďže cestou žalobkyne v 1. rade boli v dennodennom kontakte a pomáhali si. Vzťah nebohej so sestrami - žalobkyňami v 5., 7. a 8. rade bol rovnako veľmi pekný, pravidelne sa navštevovali, chodili spolu na dovolenky, chaty, strávili spolu nielen detstvo, ale spoločné chvíle vyhľadávali, aj keď mali vlastné rodiny, pričom rozprávaním o nich trávili spoločný čas, pričom to bolo najmenej jedenkrát do týždňa. Pravidelne si telefonovali. Žalobkyňa v 5. rade bola zároveň krstnou mamkou žalobkyne v 1. rade a žalobcu v 10. rade, t.j. deťom nebohej. Žalobkyňa v 5. rade spolu so žalobkyňou v 6. rade, neterou nebohej boli držiteľkami kľúča od bytu nebohej a v prípade jej neprítomnosti chodili polievať kvety, prípadne ak v tom čase ich prítomnosť v byte vyžadovala nejaká údržba bytu, trávili tiež spoločné chvíle pravidelne, chodili na dovolenky a výlety spolu. Spoločný čas a výlety s nebohou trávili aj žalobca v 9. rade, ktorý je manželom žalobkyne v 8. rade, nakoľko sa navštevovali vo svojich domácnostiach a tým, že nebohá bývala v blízkosti zdravotníckeho zariadenia, ktoré navštevoval pravidelne, preto chodil k nej posediť

aj pri týchto príležitostiach a porozprávať sa. Žalobca v 10. rade mal rovnako s nebohú výborný vzťah, keďže do roku 2001 žil s ňou a otcom v spoločnej domácnosti, následne, keď sa oženil a býval v Hermanovciach, bol s ňou do času svojho odchodu do Plzne v roku 2012 v každodennom kontakte a od roku 2012 sa kontakt obmedzil na pravidelné telefonovanie raz do týždňa a 2-3x do roka ju prišiel navštíviť domov, tiež ju navštívil, keď bola matka pri sestre v Prahe a ona so sestrou tiež navštívili v Plzni jeho. Žalobca v 10. rade rovnako popísal, že žalobkyňa v 1. rade na nebohej (ich matke) priam lipla.

14. Zohľadnil, že v dôsledku tragickej smrti D. D. došlo k nesmierne závažnej ujme, strate milovanej osoby, čím sú žalobcovia ochudobnení do budúca, keďže bola akýmsi tmelom celej rodiny a nepochybne došlo k narušeniu celistvosti rodiny. V konaní mal výpoveďami žalobcov za preukázané, že nebohá bola neoddeliteľnou súčasťou ich rodinného života. Žalobcom nepriznal požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy, i keď konštatoval, že došlo k zásahu do ich osobnostných práv, nakoľko zohľadnil vek zomrelej a pozostalých a tú skutočnosť, že žiaden zo žalobcov nebol na nebohú finančne odkázaný a nežil s nebohú v spoločnej domácnosti. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života, musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť.

15. Najvyššiu nemajetkovú ujmu v rozsahu 10 000 eur priznal žalobkyni v 1. rade dcére, ktorá ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, na nebohej lipla, mali každodenné telefonické hovory, čo odôvodňovala vzdialenosť bydlísk, napriek tomu sa pravidelne navštevovali a nebohá bola pre žalobkyni oporou v prípade potreby starostlivosti o vnúčatá (choroby, prázdniny). Nemajetkovú ujmu vo výške 9 000 eur považoval za primeranú priznať žalobcovi v 10. rade, synovi nebohej, ktorý bol rovnako v pravidelnom kontakte s nebohú, telefonikom i osobnom, pričom ako ale vyplynulo zo samotnej jeho výpovede, sestra – žalobkyňa v 1. rade lipla na nebohej, ich matke najviac.

16. Nepochybnil, že v prípade vzdialenejších príbuzných, ako je manžel, deti, rodičia, je posudzovanie stupňa zásahu do osobnostných práv zložitejšie, avšak súčasťou súkromného života jednotlivca je nepochybne aj rodinný život zahŕňajúci právo fyzickej osoby na spoložitie s blízkymi príbuznými, najmä s deťmi, rodičmi, prarodičmi, či súrodencami. Úroveň vzťahu žalobkyň v 5., 7. a 8. rade a nebohej svedčí o blízkom súrodeneckom vzťahu, vyznačujúci sa citovou blízkosťou, keď navždy stratili možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzájomných vzťahov, čo činili od detstva do smrti nebohej. Sestrám nebohej, t.j. žalobkyniam v 5., 7. a 8. rade priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 eur.

17. Nemajetkovú ujmu zaťovi, t.j. žalobcovi v 2. rade priznal vo výške 3 000 eur, v ktorej je zohľadnené, že skrz svoju manželku, dcéru nebohej bol s nebohú v dennodennom kontakte, trávili spolu dovolenky, voľné chvíle a v smrti nebohej došlo k strate opory pri pomoci s deťmi, t.j. vnúčatami nebohej (choroba, školské prázdniny).

18. Nemajetková ujma, ktorá bola spôsobená žalobkyni v 6. rade, neter a žalobcovi v 9. rade – švagrovi je nepochybne menšia, ako u sestier, ktoré s nebohú prežili prakticky celý život, čo zohľadnil a priznal im náhradu vo výške 1 500 eur. No aj títo žalobcovi spolu s nebohú trávili nadštandardný čas, či už pravidelnými návštevami, spoločnými chatami, či dovolenkami.

19. Zavinená smrť blízkej osoby vzhľadom na preukázané vzájomné úzke a pevné sociálne, morálne, citové a kultúrne väzby predstavovala vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti žalobcov, preto priznal nemajetkovú ujmu : žalobkyni v 1. rade 10 000 eur, žalovanému v 2. rade 3 000 eur, žalobkyni v 5. rade 3000 eur, žalobkyni v 6. rade 1 500 eur, žalobkyni v 7. rade 3 000 eur, žalobkyni v 8. rade 3 000 eur, žalobcovi v 9. rade 1500 eur a žalobcovi v 10. rade 9 000 eur. Spôsobená smrť blízkej osoby vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym i citovým väzbám predstavovala natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti pozostalých, že bolo dôvodné žalobe čiastočne vyhovieť, keďže strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22. decembra 2015). Žalobu v prevyšujúcej časti ako nedôvodnú zamietol.

20. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, proti výrokom I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. a X. z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), f), a h) CSP. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie

zmenil tak, že nároky žalobcov, ktoré budú predmetom konania po vrátení veci odvolacím súdom, v celom rozsahu zamietol.

21. V prípade žalobcov v 1. a 10. rade (dospelé deti nebohej) nepochybne došlo v dôsledku úmrtia nebohej k neoprávnenému zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život, a preto ani nerozporuje základ ich uplatneného nároku. Žalovaný však namietal súdom priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považuje za neprimeranú a v rozpore s princípom proporcionality. K priznanej výške plnenia pre žalobkyňu v 1. rade a žalobcu v 10. rade žalovaný uvádzal, že nebohá bola matkou týchto žalobcov a teda, že síce išlo o blízky príbuzenský vzťah, avšak z pohľadu intenzity vzájomného vzťahu sa v zmysle ustálenej súdnej praxe nejedná o vzťah najintenzívnejší (najintenzívnejší vzťah sa predpokladá medzi manželmi, prípadne medzi rodičmi a maloletým dieťaťom). Uvedenému konštatovaniu svedčí aj obsah výpovedí jednotlivých žalobcov, z ktorých vyplýva, že deti poškodenej už boli v čase tragickej dopravnej nehody dospelé s vlastnými rodinami, nežili s nebohou v jej domácnosti ale v zahraničí. Aj napriek tomu, že smrťou matky sa pretrhli citové väzby a zanikol vzťah, ktorý by s najväčšou pravdepodobnosťou ďalej trval, neznamená to absenciu, či absolútnu deštrukciu ich rodinných životov, keďže žalobkyňa v 1. rade má manžela, deti, a preto sa stále môže realizovať v roli manželky, matky, z čoho možno vyvodiť objektívny záver, že nedošlo k trvalému zničeniu všetkých rodinných väzieb a nie je ochudobnená o ďalší rodinný život. K priznanej výške plnenia pre žalobcu v 10. rade žalovaný uviedol, že z pohľadu intenzity ich vzájomného vzťahu platí to, čo uviedol v prípade žalobkyne v 1. rade s tým, že aj žalobca v 10. rade žije mimo územia Slovenskej republiky. Rovnako z vykonaného dokazovania nevyplýval ani záver, že žalobca v 10. rade bol existenčne, či prípadne ekonomicky závislý na svojej matke. Aj v prípade žalobcu v 10. rade platí, že aj napriek tomu, že smrťou matky sa pretrhli citové väzby a zanikol vzťah, ktorý by s najväčšou pravdepodobnosťou ďalej trval, neznamená to absenciu či absolútnu deštrukciu jeho rodinného života, keďže žalobca bol ženatý, má dve deti, z čoho taktiež možno vyvodiť objektívny záver, že smrťou matky nedošlo k trvalému zničeniu všetkých rodinných väzieb a nie je ochudobnený o ďalší rodinný život. Priznaná náhrada pre žalobcov v 1. rade a 10. rade je neprimeraná. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 17Co/49/2023 zo dňa 20.6.2024 v inej obdobnej veci, kde súd vo vzťahu k dospelým deťom znížil náhradu na 5 000 eur. V uvedenom súdnom spore súd zohľadnil najmä vyšší dožitý vek poškodenej, čo je rovnako aj tento prípad ako aj skutočnosť, že deti poškodenej už boli v čase tragickej dopravnej nehody dospelé s vlastnými rodinami a životmi, teda obdobný prípad.

22. Vo vzťahu k žalobcom v 2. rade (zať nebohej), v 5. rade (sestra nebohej), v 6. rade (neter nebohej), v 7. rade (sestra nebohej), v 8. rade (sestra nebohej) a v 9. rade (švagor nebohej) s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.2.2011, v ktorom okrem formulácie všeobecných kritérií naznačil najvyšší súd okruh osôb, ktorým právo na náhradu nemajetkovej ujmy patrí, kde na strane 18 uvedeného uznesenia uvádza : ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov, žalovaný namietal priznaný nárok pre týchto žalobcov. Pokiaľ ide o žalobcov v 2., 5., 6., 7., 8. a 9. rade, žalovaný namietal ich aktívnu vecnú legitimitáciu, dôvodnosť základu ich uplatňovaného nároku, ako aj výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V súdnej veci sú žalobcovia v 2., 5., 6., 7., 8. a 9. rade blízkyimi osobami ipso facto, t. j. už v dôsledku príbuzenstva a nezávislé od akejkoľvek ďalšej podmienky. Žalobcov by však bolo možné považovať za osoby blízke, len ak budú kumulatívne splnené ďalšie podmienky predpokladané ust. § 116 Občianskeho zákonníka, t. j. musí ísť o osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom a zároveň musí ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovať ako vlastnú. Citované ustanovenie rozlišuje osoby, ktoré sú si navzájom blízke (príbuzný v priamom rade, súrodenci a manžel) a osoby, ktoré sa za splnenia určitých podmienok považujú za blízke (t. j. iné osoby). Teda nie sú splnené kumulatívne ďalšie podmienky predpokladané ust. § 116 Občianskeho zákonníka, t. j. musí ísť o osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom a zároveň musí ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovať ako vlastnú. Pod rodinným pomerom právna veda rozumie príbuzenský vzťah v nepriamom rade, ako sú napr. teta, strýko, sesternica, bratranec. Obdobným pomerom sa rozumie napr. vzťah medzi pestúnom a dieťaťom, poručníkom a dieťaťom, prípadne manželom a dieťaťom manžela, ktoré nie je aj jeho dieťaťom. Pokiaľ ide o druhú podmienku, a to dôvodné pociťovanie ujmy ako vlastnej, právna veda, ako aj súdna prax najvyšších súdnych autorít dospela k záveru, že podmienka pociťovania ujmy inej osoby ako ujmy vlastnej svedčí o istej kvalite a intenzite vzájomného vzťahu, ktorý tieto osoby medzi sebou majú. Tento vzťah musí byť pritom vzájomný, a to znamená, že nestačí, ak jedna z osôb by pociťovala ujmu tej druhej ako svoju vlastnú, ale musí to platiť aj opačne, pričom nestačí, iba tvrdenie osoby, že ujmu iného pociťuje ako svoju vlastnú (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.05.2024, sp. zn. 6Cdo/164/2022). V prípade žalobcov v 2., 5., 6., 7., 8. a 9. rade nie je naplnená

jedna z kumulatívne predpokladaných podmienok hypotézou ust. § 116 Občianskeho zákonníka, a preto na tieto osoby nemožno nazerať ako na „osoby blízke“. Žalobcovia v 2., 5., 6., 7., 8. a 9. rade majú vlastné rodiny. Žalobca v 2.rade (zať alebohej) nikdy s nebohrou nežil v jednej domácnosti, má vlastnú biologickú rodinu v ktorej vyrastal a následne si založil rodinu s dcérou nebohej, čím neprišiel o rodinné väzby. Žalobkyne v 5., 7., 8. a žalobca v 9.rade sú starobní dôchodcovia, ktorí prežili svoj vlastný plnohodnotný rodinný život, pričom žalobkyne vo svojich výpovediach potvrdili, že prišli už o troch súrodencov, keďže smrť je prirodzenou súčasťou bytia človeka. Vo výpovediach sa žalobkyne a žalobca vrátili do minulosti, spomínali ako spolu chodili na chatu inej nebohej sestry, ako spolu s deťmi chodili na výlety, no v súčasnosti tým, že už každá z nich má vlastnú rodinu, starobu, choroby, ich vzťahy už neboli tak intenzívne ako v minulosti, pričom ako vyplýva z výpovedi daných žalobcov, tie vzťahy boli normálne ako v každej riadne fungujúcej rodine. Pre určenie vzťahu medzi osobami ako vzťahu blízkeho, sú relevantné len tie okolnosti, ktoré tu existovali v rozhodnom čase, t. j. v čase smrti nebohej a nie v minulosti. Vo vzťahu k žalobkyňi v 5.rade (neter nebohej), poukázal na skutočnosť, že sa jedná o dospelú osobu žijúcu s vlastnou matkou, a teda vo vlastnej biologickej rodine, ktorá mala s nebohrou tetou štandardný vzťah, a preto jej rovnako neprináleží žiadna náhrada.

23. Žiadnym zo žalobcov nebol preukázaný tak intenzívny zásah do ich integrity, žeby boli nútení vyhľadať odbornú pomoc psychológa, psychiatra a tmiť svoj žiaľ napríklad medikamentóznou liečbou. V konaní nebola preukázaná psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka - neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalých. Nebola preukázaná žiadna (trvalá, vážna, dlhotrvajúca) psychická ujma žalobcov. Nebol preukázaný osobitný alebo nadštandardný vzťah medzi žalobcami a nebohrou v zmysle nadštandardný oproti iným podobným rodinným vzťahom v rovine vnúťatá- deti - mama - sestra - švagog - zať - neter. Nebohrou nebývala so žalobcami a tieto osoby nežili spolu s ňou v jednej domácnosti. Nebohrou nemala nijakú vyživovaciu povinnosť voči žalobcom, nebola preukázaná potreba alebo nevyhnutnosť osobitnej finančnej podpory žalobcov zo strany nebohej. Takisto v konaní nijako nebolo preukázané, že nebohrou v období pred predmetnou dopravnou nehodou pravidelne a existenčne dôležitým spôsobom finančne podporovala žalobcov, prípadne že im poskytovala nejaké nadštandardné financie v zmysle nadštandardný oproti iným podobným rodinným vzťahom. Títo žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, a preto má žalovaný za to, že žalobcom nesvedčí ním tvrdený hmotnoprávny nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a správnym bolo žalobu v časti nimi uplatňovaného nároku zamietnuť ako nedôvodnú.

24. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhli napádané rozhodnutie prvostupňového súdu vo výrokoch I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., X., XII. potvrdiť. Žalobcovia považujú napádaný rozsudok súdu prvej inštancie za správny, nezakladajúci ani jeden z odvolacích dôvodov uvedených žalovaným.

25. Ustanovenie § 116 v spojení s § 117 Občianskeho zákonníka svojou definíciou vytvára dve kategórie „blízkych osôb“. V prvom prípade ide o príbuzenský vzťah osôb v priamom rade, súrodencia a manžela. Taxatívne určenie týchto osôb v prejednávanej veci subsumuje žalobcu v 1.(dcéra), 3.(vnuk), 4.(vnučka), 5.(sestra), 7.(sestra), 8.(sestra), a 10.rade (syn). Existencia príbuzenského vzťahu týchto osôb je daná biologickou kategóriou a túto nie je potrebné preukazovať. Vo vzťahu k dôvodnosti hmotnoprávneho nároku nie je preto určujúce, aké boli subjektívne vzťahy medzi zosnulou a týmito žalobcami, naopak blízkosť týchto osôb explicitne vyplýva z uvedeného ustanovenia. V druhom prípade ide o kategóriu blízkej osoby, ktorej subjektívne pociťovaná blízkosť je založená buď na rodinnom alebo obdobnom vzťahu za súčasného splnenia spôsobenej ujmy pociťovanej za ujmu vlastnú. Medzi zosnulou a žalobcom v 2. (zať), 6.(neter) a 9.rade (švagog) ide o príbuzenský vzťah v pobočnom rade. Blízkosť osôb je tak v tomto prípade daná jednak príbuzenským vzťahom, ale zároveň aj objektívnou blízkosťou spočívajúcou v kvalite a intenzite vzájomných vzťahov tak ako to vyplynulo z vykonaného dokazovania.

26. Žalobcovia dlhodobo mali a udržiavali so zosnulou nadštandardné rodinné vzťahy spočívajúce v pravidelnom kontaktovaní sa a navštevovaní, vzájomnej podpore vo všetkých životných situáciách, vzájomnej pomoci a starostlivosti, čo bez ohľadu na ostatné okolnosti zakladá objektívnu blízkosť medzi žalobcami a zosnulou (na prejednávanej veci analogicky aplikovateľný rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 9Co/19/2024 zo dňa 30.7.2024, v bodoch 42-45). Bez právneho významu sú okolnosti, či žalobcovia žili so zosnulou v spoločnej domácnosti, či boli na ňu ekonomicky odkázaní etc. Blízkosť žalobcov so zosnulou je založená na pevnom emocionálnom púte, ktoré aj napriek plynutiu času ostalo nepretrhnuté.

27. Žalovaný v odvolacej replike uviedol, že pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy sú v § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka stanovené dve kritériá, a to 1/ závažnosť vzniknutej ujmy a 2/ okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Nemajetkovú ujmu na rozdiel od škody na majetku nie je možné kvantifikovať.

28. Kritériá pre určenie výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy za nezvratný zásah do najbližších rodinných väzieb, vychádzajúc z doterajšej rozhodovacej činnosti súdov, sú nasledovné:

a/ intenzita a kvalita vzájomného vzťahu, kedy súd skúma stupeň blízkosti pozostalých a zomrelého, pričom najintenzívnejší zásah je konštatovaný u manžela, maloletého dieťa a rodiča maloletého dieťaťa, b/ vek zomrelého a pozostalých - nečakanosť úmrtia - vek a zdravotný stav primárne poškodeného sa zohľadňuje pri posúdení toho, ako prekvapivé a útrpné mohlo byť náhle úmrtie pre blízke osoby, pričom iná miera bude pri mladej zdravej osobe, ako pri seniorovi so zdravotnými ťažkosťami; vek pozostalých sa v nadväznosti na kritérium intenzity vzájomného vzťahu môže premietnuť do posúdenia, či bol primárne poškodený pre sekundárne poškodeného ústrednou osobou citového a rodinného života, či sa tento vzťah už mal možnosť kreovať a kultivovať (pri maloletých nízkeho veku ide skôr o stratu šance tento vzťah rozvíjať), prípadne, či pozostalí sú už osobami dospelými s vlastnou rodinou, pri ktorých možno prezumovať, že ich tragická smrť zasiahne menej intenzívne, avšak tiež nemusí ísť o pravidlo, c/ existenčná a ekonomická závislosť na zomrelom - faktor hmotnej závislosti sa neobmedzuje iba na výživu a ekonomické zabezpečenie pozostalého, d/ miera psychickej bolesti pozostalých, obmedzenie bežných aktivít pozostalých v pracovnom, súkromnom i spoločenskom živote a celková závažnosť straty, e/ miera zavinenia zomrelého, f/ poskytnutá satisfakcia v inej forme, v postojí škodcu, dopad udalosti na jeho duševnú sféru, pokiaľ ide o fyzickú osobu - je možné zohľadniť ústretový prístup a ľútosť, ospravedlnenie a naopak popieranie a ľahostajnosť môže mieru utrpenia pozostalých ešte prehĺbiť, g/ miera zavinenia škodcu a jeho majetkové pomery, h/ proporcionálnosť spravodlivého zadosťučinenia.

K faktorom, ktoré sa môžu v jednotlivých prípadoch premietnuť do miery zásahu do osobnostných práv pozostalých, možno zaradiť napr. aj spôsob, akým sa sekundárna obeť dozvedela o smrti blízkeho, či bola svedkom udalosti, čo nie je tento prípad.

29. Ďalšie kritériá pre určenie primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy uvádza Najvyšší súd Slovenskej republiky napr. v uznesení sp.zn. 7Cdo/215/2020 zo dňa 31.01.2022, a tými sú kvalita vzájomného vzťahu, závislosť pozostalých na usmrtenej osobe, miera ich psychickej bolesti, obmedzenie bežných aktivít pozostalých v pracovnom, súkromnom i spoločenskom živote, celková závažnosť straty a v neposlednom rade aj proporcionálnosť spravodlivého zadosťučinenia.

30. Keďže súd prvej inštancie neposudzoval primeranosť náhrady nemajetkovej ujmy z hľadiska všetkých vyššie uvedených kritérií, je jeho rozhodnutie predčasné, a preto aj vecne nesprávne, a preto žalovaný mal za to, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie trpí vadami uvedenými v ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP.

31. Proti rozsudku podali odvolanie aj žalobcovia v 3. a 4. rade z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ a h/ CSP. Navrhli, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku IX. a XI. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, prípadne, ak bude mať podmienky na rozhodnutie vo veci za splnené, aby vo veci sám rozhodol tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie.

32. Konajúci súd v odôvodnení nešpecifikoval o aký nedostatok procesnej podmienky sa má jednať, avšak vzhľadom na okolnosti zastavenia konania voči žalobcom v 3./ a 4./ rade sa možno domnievať, že by sa malo jednať o nedostatok procesnej podmienky na strane strany sporu v podobe nedostatku procesnej spôsobilosti. Poukázali na rozdiel medzi právnou a procesnou subjektivitou, ako aj rozdiel medzi spôsobilosťou na právne úkony a procesnou spôsobilosťou. Procesná subjektivita podľa procesného práva predstavuje obdobný právny inštitút ako právna subjektivita podľa práva hmotného. Procesnú subjektivitu má teda subjekt práva, ktorý vo sfére práva hmotného disponuje spôsobilosťou na práva a povinnosti. Procesná subjektivita ktorou sa rozumie spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania, tak ako spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou fyzickej osoby. Táto spôsobilosť nie je závislá od veku, či rozumovej a vôľovej vyspelosti konajúcej osoby, ale vzniká automaticky a má ju každý jedinec, ktorý môže byť subjektom práva. Od tohto pojmu je potom potrebné odlíšiť pojem procesnej spôsobilosti, ktorý je totožný s pojmom hmotného práva, a to so spôsobilosťou

na právne úkony. Tak ako spôsobilosť na právne úkony je závislá od viacerých skutočností akým je napríklad vek konajúceho, tak tomu je aj v prípade procesnej spôsobilosti.

Procesná spôsobilosť vyjadruje oprávnenie konať samostatne pred súdom, t. j. realizovať jednotlivé procesné úkony v konaní. Absencia procesnej spôsobilosti neznamena, že konkrétny subjekt nemôže vystupovať v konaní, ale len to, že musí byť v konaní zastúpený zástupcom, resp. že procesné úkony môže uskutočňovať len prostredníctvom zástupcu. Z predloženého splnomocnenia, ako aj záhlavia žaloby je zrejmé, že maloletí žalobcovia boli/sú zastúpení svojimi zákonnými zástupcami, a teda všetky podmienky ich konania pred súdom boli/sú splnené. Pokiaľ by tomu tak aj nebolo, a teda maloletí by v konaní neboli zastúpení zákonnými zástupcami, uvedené v žiadnom prípade nemôže viesť k zastaveniu konania, nanajvýš by mohol za tejto situácie konajúci súd maloletým ustanoviť procesného opatrovníka, ktorý by bol ich zástupcom pre súdny spor. Uvedené vyplýva priamo z príslušných ustanovení právnych predpisov, a to konkrétne § 67, § 68 a § 69 CSP.

33. Vo vzťahu k potrebe schválenia právnych úkonov za maloletých je potrebné si uvedomiť rozdiel medzi spôsobilosťou a subjektivitou vyplývajúcou pre subjekty z hmotného práva a spôsobilosťou a subjektivitou vyplývajúcou z práva procesného, a na to nadväzujúcich právnych a procesných úkonov. Podanie žaloby je procesný úkon, pričom príslušné ustanovenie Občianskeho zákonníka vyžaduje schválenie právneho úkonu súdom iba pre hmotnoprávne úkony v občianskom práve, ktorými sa nakladá s majetkom zastúpeného v inej než bežnej veci. V žiadnom ustanovení Civilného sporového poriadku, či iného právneho predpisu, nie je výslovne uvedená povinnosť procesný úkon vykonaný v mene maloletého zo strany jeho zákonných zástupcov schváliť, tak ako to je v prípade nakladania s majetkom maloletého. Poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14CoP/22/2021.

34. Žalobcovia poukazujú na samotný zmysel súdneho konania týkajúceho sa schválenia právneho úkonu urobeného jeho zákonným zástupcom za maloletého, ktorým je zachovanie najlepšieho záujmu maloletého. Je úlohou opatrovníckeho súdu v predmetnom konaní rozhodnúť, či právny úkon, ktorý v mene maloletého urobil jeho zákonný zástupca je alebo nie je v jeho najlepšom záujme, prípadne zabrániť zneužívaniu postavenia maloletých zo strany ich zástupcov. Žiaden iný zmysel toto konanie nemá. Podanie žaloby v mene maloletých bolo v ich najlepšom záujme. Postavenie maloletých, ako aj ich celková majetková či osobná situácia sa konaním žiadnym spôsobom, v ich neprospech, nezmení. V prípade, ak konajúci súd žalobe vyhovie, maloletí získajú majetkový prospech, na ktorý im podľa ich názoru vznikol nárok. V prípade však, ak by konajúci súd žalobu zamietol, táto skutočnosť nebude mať taktiež na maloletých žiaden vplyv. Ak by aj boli títo zaviazaní k náhrade trov konania, je zrejmé, že tieto by vzhľadom na svoje majetkové pomery nehradili sami ale prostredníctvom svojich zákonných zástupcov, prípadne by mohol súd v súlade s § 257 CSP, t. j. z dôvodov hodných osobitného zreteľa vo vzťahu k týmto žalobcom protistrane nárok na náhradu trov konania nepriznať

35. Konajúci súd svojím rozhodnutím de facto zasiahol do jedného so základných práv žalobcov, a to konkrétne práva na súdnu ochranu, ktoré je garantované čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Konajúci súd svojím postupom odňal uvedené práva žalobcom, ktorých význam je tak veľký, že ho zákonodarca garantoval v právnom predpise najvyššej právnej sily.

36. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedol, že súd vo vzťahu k žalobcom v 3./ a 4./ rade správne rozhodol, keď konanie zastavil, nakoľko žalobcovia neodstránili počas konania procesný nedostatok, ktorý bránil ďalej pokračovať s nimi v konaní. Žalobcovia v 3./ a 4./ rade sú maloleté osoby. Samotné podanie žaloby nemožno považovať za bežnú vec, nakoľko v prípade neúspechu v súdnom spore by mohli byť zaviazané na náhradu trov konania, čím by došlo k negatívnej zásahu do ich majetkových práv a preto je potrebný na tento úkon schválenie súdu v zmysle ust. § 28 Občianskeho zákonníka. Nakoľko pre účely tohto konania žalobcovia pri podaní žaloby a ani na výzvu súdu v priebehu konania nedoložili do konania takýto súhlas, jedná sa o nedostatok procesných podmienok a preto bolo na mieste konanie zastaviť. Považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie v žalobcami v 3. a 4. rade napadnutej časti, t.j. vo výrokoch IX. a XI. za správne, a preto ho navrhol potvrdiť.

37. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými osobami (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu dňa 09.12.2025

Odvolanie žalovaného

Výroky I., III., V., VI. a VIII.

38. Predmetom odvolacieho prieskumu, vychádzajúc z viazanosti odvolacieho súdu rozsahom i dôvodmi podaného odvolania, bolo posúdiť, či sa súd prvej inštancie dopustil žalovaným tvrdených väd rozhodnutia, a to podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h) CSP, vychádzajúc pritom z konkrétnych dôvodov ako ich vymedzil odvolateľ v podanom odvolaní.

39. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadom akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

40. V prípade žalobcov v 1. a 10. rade (dcéra a syn nebohej) žalovaný nerozporoval základ uplatneného nároku. Nesúhlasil s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Považoval ju za neprimeranú. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/49/2023 zo dňa 20.06.2024, v ktorom prípade súd vo vzťahu k dospelým deťom znížil náhradu na 5 000 eur.

41. Vo vzťahu k žalobcom v 5., 7. a 8. rade (sestry nebohej) žalovaný namietal aktívnu vecnú legitimáciu, základ ako aj výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

42. K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd uvádza, že medzi zložky práva na spravodlivý proces (right to fair trial) možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu síce predstavuje pochybenie súdu, avšak o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa javí ako nespravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania.

Žalovaný v odvolaní nešpecifikoval, v čom by mal spočívať odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, a ani odvolací súd nezistil žiadne z uvedených a ani iné porušenie práv žalovaného, ktoré by zakladalo dôvodnosť uplatnenej odvolacej námietky žalovaného.

43. K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. f) CSP odvolací súd uvádza, že skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. 1 CSP (Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.), a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo.

Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov (v úsudku medzi porovnávanými skutočnosťami), príp. poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán sporu alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 185 - § 211 CSP. Pri hodnotení dôkazov je potrebné zohľadniť aj iné okolnosti, ako sú vzájomná nadväznosť, súlad alebo rozpor medzi skutočnosťami, ktoré z vykonaného dôkazu vyplývajú a podobne. Skutkové zistenie ako výsledok hodnotenia dôkazov nemôže byť zásadne správne, ak hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie nezodpovedá § 191 ods. 1 CSP, lebo hodnotil každý dôkaz len jednotlivo a nie aj v ich vzájomnej súvislosti. Skutkové zistenie nie je správne ani vtedy, ak medzi vykonaným dôkazom (jeho obsahom) a z neho vyvedeným (čiastkovým) skutkovým záverom, je zrejmy nesúlad.

Odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní a v konaní súdu prvej inštancie nebol zistený žiaden z vyššie uvedených dôvodov preukazujúci nesprávne zistenie skutkového stavu.

44. Nesprávne právne posúdenie veci predstavuje právnu vadu rozhodnutia, keď na zistený skutkový stav súd buď neaplikoval príslušnú právnu normu, alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo obsah

správnej právnej normy nesprávne interpretoval, alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

Odvolačný súd skúmal uvedený odvolací dôvod a dospel k záveru, že prvoinštančný súd sa uvedeného pochybenia nedopustil. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Prvoinštančný súd pri právnom posúdení veci nepochybil.

Súd prvej inštancie teda opierajúc sa o dostatočné skutkové zistenia tieto správne vyhodnotil, vyvodil z nich i správny právny záver a v konečnom dôsledku aj správne vo veci rozhodol.

45. Odvolací súd sa preto stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd zohľadňujúc odvolacie námietky dopĺňa.

46. Predmetom sporu je nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli smrťou D. D. dňa 10.06.2021 v dôsledku dopravnej nehody, ktorú zaviniel K. M. R. s dopravným prostriedkom povinne zmluvne poisteným u žalovaného.

47. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v ust. § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 265/2009).

48. Súčasťou osobnostných práv fyzickej osoby je aj právo na súkromný a rodinný život, ktoré zahŕňa taktiež právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s blízkymi osobami. Pod právnu úpravu ochrany osobnosti fyzickej osoby, ktorá je v slovenskom právnom poriadku obsiahnutá v Občianskom zákonníku, spadá aj právo na ochranu súkromia, ktoré sa v najširšom zmysle týka aj života v rodine. Súčasťou súkromného života jednotlivca je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci právo fyzickej osoby na spolužitie s blízkymi príbuznými, najmä s deťmi, rodičmi, či súrodencami. Rešpektovanie súkromného života musí preto zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, aby tak bolo možné okrem iného rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť jednotlivca. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby.

49. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá závisí na úvahe súdu, sa zohľadňuje závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

50. Súd prvej inštancie sa správne zamerlal na skutkové zistenia o vzájomných vzťahoch medzi nebohou a pozostalými rodinnými príslušníkmi. Tieto správne vyhodnotil v kontexte závažnosti vzniknutej ujmy. Nemajetková ujma v prípade sekundárnych obetí dopravnej nehody sa priznáva, posudzujúc konkrétne okolnosti prípadu, za ich útrapy, sŕženia, pocity beznádeje, zúfalstva a iné obdobné prežívania, ktorými prechádzajú po strate blízkej osoby, ktorá zahynula pri dopravnej nehode. Závery, ktoré súd viedli k priznanej sume spočívali na individuálnych dôvodoch každého jedného zo žalobcov.

51. V prípade žalobkyne v 1. rade (dcéra nebohej) to boli skutočnosti, že aj keď s nebohou matkou nežili v spoločnej domácnosti, boli v pravidelnom dennodennom kontakte (telefonickom), pravidelne sa navštevovali, boli si nápomocní (nebohá v prípade potreby opatrovala vnúčatá), trávili spolu dovolenkový čas. Ich vzťah súd prvej inštancie hodnotil ako výnimočný. Žalobca v 10. rade (syn nebohej) mal rovnako s nebohou výborný vzťah, bol s ňou taktiež v pravidelnom kontakte.

52. Vzťah žalobkyň v 5., 7. a 8. rade (sestry nebohej) a nebohej sa vyznačoval citovou blízkosťou. Žalobkyne navždy stratili možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzájomných vzťahov, čo činili od detstva do smrti nebohej. Pravidelne sa navštevovali, trávili spolu dovolenky, strávili spolu nielen detstvo, ale spoločne trávili čas aj keď mali vlastné rodiny (najmenej jedenkrát do týždňa).

53. Smrťou matky a sestry došlo k náhlemu a nečakanému pretrhnutiu vzájomných citových väzieb s výrazným dopadom na súkromný a rodinný život žalobcov, ktorým tým bola odňatá možnosť aj naďalej rozvíjať a udržiavať vzťahy so svojou blízkou príbuznou. Nepochybne bola strata nebohej tragická a

žalobcami v žiadnom prípade nezavinená, ktorá do ich života zasiahla a navždy pretrhla doterajšiu ich väzbu s nebohou.

54. Vykreslenie intenzívneho a harmonického rodinného života nebohej a žalobcov, tak ako bolo v súlade s vykonanými dôkazmi (výpoveďami žalobcov) uskutočnené zo strany súdu prvej inštancie, umožňovalo v tomto prípade priznať náhradu vo výške, akú priznal súd prvej inštancie. Na druhej strane žiadna suma, priznaná súdom nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila život človeka. Usmrtením blízkeho človeka totiž dochádza k neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov. Ide o stav neodvratiteľný, ujmu nevyčísliteľnú a nenahraditeľnú.

55. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. decembra 2017 sp. zn. III. ÚS 288/2017, publikovaného v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 46/2017 vyplýva: „Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.“

56. Odvolací súd porovnal priznanú sumu titulom náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných veciach. Závery súdu prvej inštancie sú porovnateľné čo do výšky priznaného nároku s obdobnými prípadmi. Sumy, ktoré sú slovenskými súdmi priznávané ako náhrada nemajetkovej ujmy v dôsledku úmrtia blízkej osoby, sa pohybujú od čiastok pod 10 000 eur až po sumy do 40 000 eur, výnimočne i nad túto sumu. Priznávané čiastky pre osoby, ktorých intenzita vzťahu so zomrelým a ujma spôsobená jeho smrťou je najväčšia, sú často v rozmedzí 20 000 eur až 30 000 eur, pri osobách s menej závažnou ujmom bývajú nižšie.

57. Na doplnenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd poukazuje na rozhodovaciu činnosť súdov o nárokoch na náhradu nemajetkovej ujmy vznikutej sekundárnym obetiam dopravnej nehody.

- Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/125/2023 zo dňa 30.01.2024, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy plnoletému synovi nebohého, ktorý s nebohým nežil v spoločnej domácnosti, vo výške 20 000 eur.

- Rozsudok Okresného súdu Žilina č.k. 27C/80/2022-202 zo dňa 19.02.2024 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/72/2024 zo dňa 02.04.2025, kde v dôsledku dopravnej nehody bola synovi za smrť otca priznaná suma 15 000 eur, hoci syn s ním v čase smrti nežil v spoločnej domácnosti, nakoľko mal vlastnú rodinu.

- Rozsudok Okresného súdu Poprad sp. zn. 9C/45/2011 zo dňa 22.11.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/137/2017 zo dňa 12.06.2018, z ktorých vyplýva priznanie náhrady nemajetkovej ujmy trom deťom každému po 20 000 eur.

- Rozsudok Okresného súdu Humenné č. k. 13C/6/2023-159 zo dňa 08.04.2024 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/36/2024 zo dňa 14.07.2025, ktorým priznal nemajetkovú ujmu vo výške 15 000 eur v dôsledku smrti matky, deti nežili v čase smrti s nebohou v spoločnej domácnosti, mali založené vlastné rodiny.

- Rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 12C/19/2021-57 zo dňa 14.03.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/38/2022 zo dňa 22.02.2023 za usmrtenie otca v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým dcéram vo výške 10 000 eur, ktoré nežili s pozostalým v spoločnej domácnosti.

- Rozsudok Okresného súdu Svidník č.k. 4C/128/2016-248 zo dňa 04.02.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 17Co/44/2020 zo dňa 29.09.2021 za situácie usmrtienia rodiča – matky v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým dospelým deťom v sume 15 000 eur a 10 000 eur.

- Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 6C/73/2022 zo dňa 25.08.2023 za situácie usmrtienia matky v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým dospelým deťom v sume 10 000 eur.

- Rozsudok Okresného súdu Bardejov č.k. 5C/47/2018-171 zo dňa 11.06.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/58/2020 zo dňa 27.01.2022 priznal náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku straty matky pri dopravnej nehode plnoletým deťom vo výške 15 000 eur, aj napriek zníženiu náhrady o 1/3 kvôli spoluzavineniu.

- Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/11/2021 zo dňa 17.03.2022 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bardejov č.k. 6C/46/2019-223 zo dňa 10.11.2020, priznaná náhrada nemajetkovej ujmy dospelým deťom 15 000 eur.
- Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/73/2024 zo dňa 25.06.2025 – priznaná náhrada sestre neboheho (63 ročného) 4 000 eur (následne ešte krátená pre spoluzavinenie).
- Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/66/2023 zo dňa 06.02.2024 konštatoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy u súrodencov vo výške 5 000 eur (avšak v tejto veci tiež krátená na 3 300 eur).

58. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/215/2020 z 31.01.2022 uvádza, že otázka výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady.

59. Výška náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú za primeranú považuje odvolací súd, zásadne nevybočuje z rámca bežnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov v Slovenskej republike, preto odvolací súd nemal dôvod zasiahnuť do úvahy prvoinštančného súdu.

60. Pokiaľ žalovaný namietal, že medzi deťmi nebohej a nebohou sa nejednalo o vzťah najintenzívnejší, ako medzi rodičom a maloletým dieťaťom, tak v prípadoch pretrhnutia väzby medzi rodičom a maloletým dieťaťom súdy priznávajú nemajetkovú ujmu vo vyššej sume ako bola priznaná, je to približne od 20 000 eur vyššie. Práve skutočnosť, že deti nebohej sú dospelé s vlastnými rodinami, nežili s ňou v spoločnej domácnosti, ani neboli na nej ekonomicky závislí, bola zohľadnená súdom prvej inštancie pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Plnoleté deti obvykle nebývajú v spoločnej domácnosti s rodičmi, avšak úzka citová väzba medzi rodičmi a deťmi nezaniká iba preto, že deti opustia rodičovský dom a založia si vlastnú rodinu, ak sú s rodičmi v pravidelnom kontakte bežnom pre osamostatnené deti. Ani absencia absolútnej deštrukcie rodinných životov tvrdenej žalovaným nemá vplyv na správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, keďže smrťou matky žalobcov v 1. a 10.rade došlo k trvalému, nezvratnému pretrhnutiu citových väzieb, ktoré by nebyť tragickej smrti nebohej ďalej trvali. Došlo teda k najväčšej strate aká môže postihnúť človeka, ktorou je smrť blízkej osoby.

61. Žalovaný poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/49/2023 zo dňa 20.06.2024 v obdobnej veci, ktorým vo vzťahu k dospelým deťom znížil náhradu na 5 000 eur. Vzhľadom na individuálne okolnosti každej jednej prejednávanej veci, výška náhrady nemajetkovej ujmy je vecou úvahy súdu na základe kritérií stanovených zákonom. Je prirodzené, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v prípade smrti matky, nebude vždy v rovnakej výške, ale bude závisieť od úvahy súdu ku konkrétnym okolnostiam každého jedného prípadu, avšak pokiaľ je primeraná vzhľadom k zisteným skutkovým okolnostiam a zákonným kritériám, neprekračuje obvykle priznávané sumy súdmi, tak odvolací súd nemá dôvod do nej vstupovať.

62. V konaní vedenom pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/265/2009, boli uplatňujúce dva samostatné nároky. Prvým bola určovacia žaloba a druhým nemajetková ujma vyjadrená v peniazoch. Záver najvyššieho súdu, že realizácia ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov, bol vyslovený vo vzťahu k prvému uplatňovanému nároku, určovacej žalobe, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobkyne, a to do jej práva na súkromný a rodinný život, nie k druhému výroku o náhrade nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Vzhľadom na rozsiahlu a konštantnú judikatúru k problematike náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných, nemožno mať pochybnosti o tom, že nárok na náhradu, za splnenia zákonných podmienok, patrí aj pozostalým súrodencom.

63. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy, zohľadnil nielen závažnosť vzniknutej ujmy, ale aj okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo. Aj napriek tomu, že súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia výslovne nezvýraznil všetky okolnosti, ktoré uviedol žalovaný v odvolacej replike rozhodujúce pre

určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, je zrejmé, že ich bezpochyby zohľadnil, keďže výška náhrady je proporcionálna spravodlivému zadosťučineniu. V rámci bodu 41. uviedol, ktoré okolnosti sú určujúcim kritériom pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy.

64. Pokiaľ ide o okruh osôb oprávnených k náhrade nemajetkovej ujmy, zákon explicitne nenormuje, kto je oprávneným subjektom, preto je úlohou judikatúry formulovať kritéria určenia okruhu aktívne legitimovaných subjektov. Pre stanovenie okruhu oprávnených subjektov je relevantná existencia blízkeho emocionálneho vzťahu medzi primárne a sekundárne poškodenou osobou. Súdy priznávajú náhradu nemajetkovej ujmy blízkym osobám s rodinnoprávnymi zväzkami, manželia, deti, rodičia, súrodenci. V prípade súrodencov je potrebné hodnotiť kritéria na aktívnu legitimáciu reštriktívnejšie. Pri dospelých a oddelene žijúcich súrodencoch možno náhradu nemajetkovej ujmy priznať, ak súrodeneц intenzitu blízkeho vzťahu reálne preukáže. Iba bežný dobrý súrodenecký vzťah u dospelých oddelene žijúcich súrodencov nepostačuje. Význam však môže mať, ak súrodenci žijú v blízkosti, majú pravidelný kontakt medzi sebou, trávajú spolu dovolenky alebo voľnočasové aktivity.

65. Súd prvej inštancie správne rozhodol, ak priznal nemajetkovú ujmu aj sestram alebo nej, pretože ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, vzťahy medzi nimi takúto náhradu odôvodňovali, s poukazom na jeho kvalitu, intenzitu a dĺžku. Ich vzťah bol dlhodobý, od narodenia až do smrti alebo nej. Napriek vlastným rodinám, aj naďalej udržiavaný. Bolo preukázané, že sa pravidelne navštevovali, aj keď už mali vlastné rodiny, najmenej jedenkrát do týždňa, teda súd prvej inštancie zohľadnil intenzitu vzťahov v čase smrti alebo nej. K namietanej absencii vážnej psychickej ujmy, vyživovacej povinnosti, finančnej závislosti, je potrebné uviesť, že uvedené skutočnosti sú zohľadnené vo výške náhrady nemajetkovej ujmy, keďže išlo o súrodenecký vzťah a v takomto prípade je absencia vyživovacej povinnosti a finančnej závislosti väčšinou pravidlom.

66. Vzhľadom na uvedené okolnosti považoval odvolací súd odvolanie žalovaného za nedôvodné a rozsudok prvoinštančného súdu vo výrokoch I., III., V., VI. a VIII. podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

Výroky II., IV., VII. a X.

67. Výrokom II. napadnutého rozsudku, súd prvej inštancie priznal zaťovi alebo nej náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 eur, výrokom IV. neteri alebo nej 1 500 eur a výrokom VII. švagrovi alebo nej 1 500 eur.

68. Vzdialenejší príbuzní nie sú spravidla aktívne legitimovanými subjektmi pri náhrade nemajetkovej ujmy, keďže u týchto osôb prichádza vytvorenie blízkeho citového vzťahu do úvahy iba v osobitných výnimočných prípadoch. Bežné dobré príbuzenské vzťahy nepostačujú. V osobitných a výnimočných prípadoch, pokiaľ by vzdialenejší príbuzní nahrádzali postavenie členov kmeňovej rodiny, možno i vzdialenejším príbuzným priznať postavenie oprávneného subjektu. Napríklad, ak vzdialení príbuzní supľujú rodičov alebo iných členov rodiny a poskytujú im starostlivosť, žijú v spoločnej domácnosti alebo ich finančne zabezpečujú, až do takej miery, že je preukázaný obdobný vzťah, aký je medzi členmi kmeňovej rodiny. Novotná, M., Zoričáková, V. Náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých blízkych osôb. Bratislava : C. H. Beck, 2024, s. 162 - 163.

69. Vo vzťahu medzi vzdialenejšími príbuznými - zať, neter a švagar alebo nej, nie sú na základe doteraz vykonaného dokazovania zistené také osobitné a výnimočné okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznať náhradu nemajetkovej ujmy aj týmto osobám. Boli preukázané štandardné dobré príbuzenské vzťahy medzi týmito subjektmi a nebohrou. Žiadne špecifické postavenie alebo nej voči nim nebolo preukázané, ani tvrdené a ani naopak. Ani v bode 42. odôvodnenia prvoinštančný súd neidentifikoval žiadne také rozhodnutie súdov, ktoré by vzdialenejším príbuzným (okrem súrodencov) priznávalo náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

70. Dôvodná bola aj odvolacia námietka žalovaného, ktorá smerovala voči výroku o trovách konania. Súd prvej inštancie ho nesprávne formuloval, keď použil výraz „z prisúdenej sumy“, nakoľko tarifnou hodnotou je vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka pevná suma 5 000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 10 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

71. Na základe uvedených dôvodov odvolací súd zrušil rozsudok vo výrokoch II., IV., VII., X. a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V novom rozhodnutí súd prvej inštancie, viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, rozhodne opätovne o nárokoch žalobcov v 2., 6. a 9. rade a zároveň rozhodne aj o trovách celého konania.

Odvolanie žalobcov v 3. a 4. rade

72. Súd prvej inštancie konanie o žalobe žalobcov v 3. a 4. rade zastavil podľa § 161 ods. 1 až 3 CSP, z dôvodu neodstránenia nedostatku podmienky konania, pretože nepredložili právoplatný rozsudok súdu o schválení právneho úkonu – podaní žaloby.

73. Prvoinštančný súd vychádzal z toho, že maloletí žalobcovia majú obvyklý pobyt v Českej republike a že rozhodným právom vo veciach týkajúcich sa výkonu rodičovských práv a povinností, kam patrí aj správa majetku maloletých osôb, a teda schválenie právneho úkonu podania žaloby za maloletých, je právny poriadok Českej republiky. Poukázal na ustálenú judikatúru súdov Českej republiky v tomto smere, konkrétne aj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1162/23 zo dňa 10.12.2024.

74. Podľa § 48 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov slovenské súdy postupujú v konaní podľa slovenských procesných predpisov, pričom všetci účastníci majú rovnaké postavenie pri uplatňovaní svojich práv.

75. Otázka schválenia právneho úkonu – podanie žaloby maloletým, nie je v judikatúre súdov Slovenskej republiky riešená jednotne.

76. Súd prvej inštancie poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1162/23 zo dňa 10.12.2024, z ktorého vyplýva, že na podanie civilnej žaloby je v podmienkach Českej republiky vždy vyžadované schválenie právneho úkonu opatrovníckym súdom, kvôli náhrade trov konania. Ďalej z tohto nálezu plynie, že v správnom súdnictve nie je k podaniu žaloby spravidla potrebný súhlas súdu, napriek tomu, že ani podanie žaloby v správnom súdnictve nie je bežnou záležitosťou, ale potenciálny zásah do majetkovej sféry maloletého bude nižší, pretože v správnom súdnictve sa úspešným žalovaným správnym orgánom obvykle nepriznáva náhrada nákladov konania. Správny súd je oprávnený v každom jednotlivom prípade vyhodnotiť, ako podstatne by dané konanie mohlo zasiahnuť do práv či povinností maloletého a či konkrétna žaloba vyžaduje schválenie opatrovníckeho súdu.

77. Napriek tomu, že z citovaného nálezu vyplýva, že na podanie civilnej žaloby je vždy potrebné schválenie podania žaloby maloletým súdom, z dôvodu prípadnej povinnosti náhrady trov konania maloletým, s poukazom aj na ďalšie závery ústavného súdu ohľadom správnej žaloby, z ktorých je tiež zrejmé, že dôvod schválenia civilnej žaloby spočíva v trovách konania, odvolací súd má za to, že tak ako to uvádza ústavný súd, súd má v každom jednom prípade vyhodnotiť, či žaloba podaná maloletým vyžaduje schválenie súdom, a to z pohľadu prípadného zásahu do práv a povinností maloletého.

78. Podľa odvolacieho súdu, túto skutočnosť, posúdenie otázky schválenia žaloby maloletého súdom, súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil. Podanie žaloby na ochranu osobnosti, z dôvodu straty rodinného príslušníka, starej matky maloletých žalobcov, je v záujme maloletých, aby súd vec prejednal, vykonal dokazovanie a rozhodol, či došlo k takému zásahu do ich osobnostných práv, že im prináleží náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pokiaľ ide o otázku náhrady trov konania, súd v prípade neúspechu maloletých žalobcov, musí zvážiť aplikáciu ust. § 257 CSP.

79. Vzhľadom na uvedené, aj v tejto časti zastavenia konania, bolo nevyhnutné vec odvolacím súdom podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie prvoinštančnému súdu.

80. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).